

Bringing Organisations & Network Development
to higher levels in the Farming sector in Europe

PROIECTUL BOND Soluții noi pentru acțiuni colective

Măsuri colective pentru administrarea terenurilor

Viitorul hranei și peisajelor Europei

Imagine 1

Consultanță Editorială:

Centru pentru scrieri academice, Universitatea Coventry
Catalina Neculai și George Ttoouli

Autori:

Jyoti Fernandes (Coordonarea campaniilor de grup și coordonatorul Alianței lucrătorilor funciari, Marea Britanie)
Kathryn A. Miller (Consultant științific independent din Devon, Marea Britanie)

Contributori:

Lars Veraart, Andrea Ferrante, Laura Balázs, Lindy Binder.

Revizuiți

Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură Mariagrazia Rocchigiani și
Francesca Carpano
Universitatea Coventry
Angela Hilmi

Citări sugerate:

Miller, K. A. & Fernandes, J. Collective Approaches to Land Management.
Alianța lucrătorilor funciari și proiectul EU BOND (2020).
Responsabilitate pentru informațiile și viziunile setate
în acest raport creat integral de autori.

Agencia și Comisia nu sunt responsabile pentru orice utilizare a informațiilor transcrise în
acest document.

Acest raport reprezintă o parte din proiectul BOND care a primit finanțare în cadrul
Programului de Inovație și Cercetare Horizon 2020 al Uniunii Europene, sub Acordul de bursă
Nr. 774208.

Design și prezentare Cristina Canestrelli- Francesca Lucci
Iulie 2020 Roma, Italia

Cuprins

Introducere	4
Studii de caz	6
Studiu de caz 1: România – Administrarea terenurilor ca bunuri comune	6
Terenurile comune din Alunișu în ultimii 100 de ani	7
Viitorul.....	8
Studiu de caz 2: Scoția – Acțiuni colective pentru accesarea terenului	10
Acțiunile colective creează rețele de trusturi de terenuri de-a lungul Europei.....	11
Studiu de caz 3: Italia – Acțiuni colective pentru Regenerarea Regională	12
Inovație sustenabilă	13
O problemă bizară	14
Păstrarea vechilor tradiții.....	14
Perspective viitoare.....	15
Studiu de caz 4: Marea Britanie – Rețele de recuperare a naturii colaborări la nivel local și European pentru a restaura biodiversitatea.....	17
Criza biodiversității	17
Politica Marii Britanii în schemele de dezvoltare a terenurilor	18
Crearea unei rețele pentru natură	18
Aducerea rețelei la nivel local	19
Un cadru legal național pentru a susține eforturile comunității.....	20
Studiu de caz 5: Ungaria – Împădurire susținută de comunitate	22
Structura organizațională	22
Moduri de a întări comunitatea noastră.....	23
Speciile potrivite la locul potrivit, la timpul potrivit, cu grija potrivită	23
Planuri pozitive pentru viitor	24
Studiu de caz 6: Olanda – Administrarea terenurilor la scară de peisaj printr-o asociație de mici fermieri	26
Negociere colectivă	26
Lucrând cu natura	27
Protejarea cunoștințelor tradiționale	28
Concluzii	30

Rezumat

Pentru a depăși provocările legate de mediu, dar și pe cele sociale și economice pe care umanitatea le va înfrunța din cauza schimbărilor climatice și altor crize, practicile agroecologice și sustenabile sunt necesare pentru a putea merge înainte – și a ne putea dezvolta. Pentru a reuși acest lucru, organizațiile concentrate pe agricultură care au luat forma unor acțiuni colective – organizate și concepute de un grup de oameni – pot oferi o alternativă funcțională. Această publicație arată un număr de diferite forme de acțiuni colective menite să ofere o mai bună înțelegere a contextului, operațiunilor, provocărilor și oportunităților lor specifice suportate de activități care au loc în proiectul BOND (Aducerea Organizațiilor și Dezvoltării Rețelei la un nivel superior în Sectorul Agricol în Europa). Raportul arată că rețelele, împărtășirea experienței, construirea de capacitate și educarea specifică nevoilor actorilor agricoli folosind metode participative cu o abordare interdisciplinară ce include mai mulți acționari, sunt esențiale pentru a accelera tranziția într-un sistem agro-alimentar mai sustenabil, echitabil și conștient ecologic. În sfârșit, raportul ajută pe cei care iau decizii în ambele țări, să ofere recomandări politice formulate de fermieri și alți actori relevanți (cercetători, membrii organizațiilor societăților civile, etc.) – adresându-se de exemplu, practicilor agricole regenerative, achizițiilor ecologice publice și social economice – drept un mod de a promova utilizarea la scară largă a practicilor sustenabile, măsurilor și pentru a crea un mediu pentru tranziția și regenerarea sistemelor noastre de hrănire.

Introducere

Terenul este sursa comună de avere pentru întreaga umanitate. Oricine are teren, are acces la energie, apă, hrană, adăpost, vindecare, înțelepciune, strămoși și un mormânt.

Totuși, terenul e mai mult decât un dulap cu unelte; chiar dacă oferă, el dictează termenii și termenii lui sunt diferiți de la loc la loc. Deci agricultura ajută cultura umană; și diversitatea culturală, precum diversitatea biologică, flori în obediența condițiilor pe care pământul le impune. Administrarea terenurilor trebuie să înceapă de la nivel local, dar trebuie să gândim la nivel global.

Pământul și resursele sale sunt mereu contestate. Șase miliarde de oameni se luptă să obțină teren pentru o varietate de motive contradictorii: hrană, apă, energie, lemn, absorbția de dioxid de carbon, adăpost, animale sălbatice, recreere și investiții. Cu toții locuim împreună pe această planetă populată dens în care trebuie să echilibrăm nevoia de a hrăni pe toată lumea ce face parte din generația actuală dar și pe cele viitoare, cu suficientă hrană nutritivă, în timp ce lăsăm loc pentru animalele sălbatice dar în același timp să ne preocupăm de atenuarea efectelor schimbărilor climatice.

O abordare colectivă la administrarea terenurilor e mai importantă acum ca niciodată – trebuie să ne gândim împreună cine îl deține, cum e administrat, cine are acces la el și cum putem proteja și restaura terenul pentru a crea o viabilitate financiară bazată pe bunurile publice.

O abordare colectivă

Administrarea terenurilor din Europa a evoluat de-a lungul secolelor. În ultimele decenii, administrarea convențională a terenurilor a implicat contracte între fermieri și stat. Un mod diferit de administrare a terenurilor este reprezentat de o abordare colectivă, care implică de obicei mai mulți acționari și poate aduce beneficii economice și sociale suplimentare. Abordarea colectivă în care fermierii, crescătorii, comunitățile locale și autoritățile colaborează poate funcționa pentru binele comun al societății, pentru biodiversitate și mediu.

Acest raport se concentrează pe cinci abordări colective diferite în ceea ce privește agricultura și sistemele de administrare a terenurilor, de la metode tradiționale la metode puțin mai progresive. Fiecare abordare este ilustrată cu un studiu de caz și include ghiduri și sugestii de politică pentru a-i ajuta pe cei ce doresc să urmeze scheme similare. Studiile de caz alese sunt exemple despre cum fermieri inovatori și crescători din Europa se adaptează la situația schimbătoare și reușesc să vindece pământul. Mai important, chiar dacă studiile de caz sunt în țări diferite și funcționează la scări diferite și în peisaje diferite, toate au în comun simțul de colaborare dintre fermieri și comunitățile locale. Exemplele studiilor de caz descriu cum sătenii din munții Transilvaniei din România muncesc împreună pentru a crește animale pe terenuri comune; un trust francezesc de terenuri care-i ajută pe cei nou veniți în domeniu; biocartierele Italiei; fermierii la scară mică de lactate din Olanda care au format un grup pentru a proteja fermele lor și modul lor de viață; cum viziunea unui ungur de a planta un copac pentru fiecare cetățean din țară devine o realitate; și schema Rețelei de revitalizare a naturii din Marea Britanie.

Studiile de caz urmăresc să demonstreze că adoptarea unei viziuni holistice pentru administrarea terenurilor în Europa este esențială pentru a asigura hrana necesară și pentru a stabili un mediu rezistent la climat cu o biodiversitate înfloritoare. Protejarea ecosistemelor e prioritar pentru UE, dovada fiind publicația Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030¹. Următorii ani vor implica adresarea principalelor cauze care duc la pierderea biodiversității, precum schimbările în utilizarea terenurilor, poluarea și schimbările climatice. Încurajarea unei agriculturi sustenabile va ajuta la combaterea acestor factori și va aduce multe beneficii, printre care crearea de locuri de muncă, rezistență în fața schimbărilor climatice și ajutor pentru restaurarea populației de polenizatori și asigurarea sănătății solului.

Pandemia curentă de Coronavirus ne-a arătat importanța sustenabilității în administrarea terenurilor și beneficiile care pot fi câștigate de către comunitate prin rețele locale de hrană cu lanțuri scurte de alimentare și accesul la spații verzi pentru relaxare. Ne-a arătat și importanța de a lucra împreună și prezența unui spirit de solidaritate pentru ca o comunitate să supraviețuiască crizei. Fermierii și crescătorii au dat dovadă de o rezistență remarcabilă și de abilitatea de a se schimba rapid, în funcție de cerințele schimbătoare ale clienților lucrând împreună. Temele unificate printre cele expuse aici includ disponibilitatea de adaptare și evoluția în fața situațiilor schimbătoare, o deschidere spre idei noi și încrederea de a colabora și a implica alți oameni, precum cei din comunitatea locală și grupurile non-fermieri, precum școli.

În prezent, lumea se confruntă cu o criză climatică și naturală, în care administrarea sustenabilă a terenurilor reprezintă o prioritate. Fiecare sat, oraș, municipiu sau regiune trebuie să își administreze terenurile cu grijă pentru a produce hrană, combustibil și fibre, pentru a restaura biodiversitatea, pentru a combate emisiile de dioxid de carbon și pentru a conecta lumea cu natura pentru a răspunde la aceste urgențe ecologice.

Această provocare grozavă necesită o acțiune colectivă la o scară nemaiîntâlnită în istorie. Aceste studii de caz oferă informații prețioase. Putem învăța, putem fi inspirați și împreună putem să depășim această provocare.

---

¹ Comisia Europeană, Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030, publicată la 20. mai 2020.

Studii de caz

Studiu de caz 1: România – Administrarea terenurilor ca bunuri comune

Administrarea tradițională a pășunilor și producerea de brânzeturi din Alunișu, un sat din România aflat în munții Transilvaniei, este un exemplu de abordare a comunității în ceea ce privește administrarea comună a terenurilor. Lars Veraart, co-fondatorul Proviziilor Transilvaniei, un centru de ferme și educațional despre agroecologie și nonviolență, este noul fermier din sat. Lars explică cum lucrează cu sistemele tradiționale de administrare a terenurilor datorită importanței acestora pentru păstrarea diversității și vieții din sat.

Tradițiile vechi de administrare comună a unor terenuri mai mari poate fi văzută aici și este un exemplu pentru practicile moderne agroecologice ale fermierilor.

Satul Alunișu (în română) și Magyarókereke (în maghiară) este situat în Transilvania, în partea de nord-vest a României. Aflat la o altitudine de 650 metri, Alunișu are astfel un climat tipic continental cu ierni reci, primăveri umede și veri calde și seci. Sezonul de păscut pentru animale începe la sfârșitul lunii aprilie și durează până la începutul lunii decembrie.

Din 2020, Alunișu are în jur de 100 de locuitori, din care o treime sunt români și două treimi sunt maghiari (mai sunt și trei naționalități străine, inclusiv autorul acestui studiu de caz.) În 1940, satul avea peste 750 de locuitori. În timpul erei comuniste, numărul a scăzut drastic deoarece mulți țărani au fost trimiși la fabricile din orașe. La sfârșitul comunismului (decembrie 1989), mai erau în jur de 200 de locuitori.

Încă din acel moment, satul a avut parte de o scădere graduală a populației, în principiu cauzată de tinerii care plecau din sat (de data aceasta de bunăvoie) înspre oraș sau chiar în străinătate. Numărul animalelor scade și el. În 1985 erau peste 200 vaci, 100 capre, 350 oi și 180 de porci. În prezent în Alunișu sunt aproximativ 10 vaci, 10 capre, 50 de oi și 25 de porci.

Terenurile agricole din jurul satului (750 de hectare) mai sunt lucrate parțial de țăranii locali și sunt deținute de ei. Câteva sute de hectare de terenuri din jurul satului (cantitatea exactă nu este cunoscută și crește anual) a fost cumpărată și sunt utilizate de o fermă mare de oi, care crește mii de oi pentru carne pe care o exportă în Orientul Mijlociu.

Unele din terenurile din jurul satului sunt folosite la comun. Acestea sunt terenuri pe care comunitățile rurale le dețin și le folosesc în concordanță cu normele comunității². În jur de 10% din zona agricolă a României este folosită la comun. În loc să cumpere propriul lor teren pentru păscut, mici grupuri de fermieri și țărani își trimit animalele la păscut împreună pe aceste terenuri.

---

² Sutcliffe, L. M. E., Paulini, I., Jones, G., Marggraf, R., & Page, N. Pastoral commons use in Romania and the role of the Common Agricultural Policy. *International Journal of the Commons*, 7, 58–72 (2013).

Aceste grupuri contribuie la conservarea și nevoile financiare ale acestor bunuri comune în schimbul accesului pe terenul lor a animalelor acestora. Fără acest acces la bunurile comune ar fi imposibil pentru ei să țină animale din cauza costurilor mari de a deține sau închiria suficient teren pentru a fi deținut privat, în mod individual.

Terenurile folosite la comun (în jur de 60 hectare) formează poalele munților Horăița (1.078m) și nu sunt accesibili spre cultivare cu echipamente mecanice, deci sunt folosite pentru păscutul animalelor deținute de țărani localnici. Majoritatea terenurilor de păscut comune sunt deținute de mai multe case și există un acord de a folosi terenul comun în sat. În Alunișu, acest acord a fost întocmit fără nicio asociere oficială sau entitate legală, doar verbal între locuitorii satului. Acordul este reevaluat în fiecare an în urma unei întâlniri față în față. Alți săteni din regiune aleg entități legale stabilite pentru a administra terenurile comune.

Terenurile comune din Alunișu în ultimii 100 de ani

Înainte de regimul comunist, terenurile comune erau folosite pentru păscutul comun și parțial pentru cultivarea grâului. În timpul regimului comunist, sechestrările forțate de terenuri și animale au subminat utilizarea liberă a terenurilor comune.

Colectivizarea a avut debutul în Alunișu la începutul anilor 1960. Unii fermieri s-au alăturat pașnic în timp ce alții au fost forțați. Situația a dus la o lipsă de încredere în guvernare dar și în membrii comunității. Aceași lipsă de încredere pare să complice mai multe potențiale forme de cooperare – precum stabilirea unei entități legale dedicate conservării terenurilor comune.

Din 1990 până în 2016 un cioban din satul vecin închiria terenurile comune de la comunitate pentru animalele lui și pentru turma de oi de la săteni (vedeți mai jos cum a funcționat și cum încă funcționează și azi). Un alt păstor a fost angajat de săteni să aibă grijă de vaci.

În fiecare dimineață la răsărit, păstorul mergea prin sat și fiecare țaran îi dădea vaca sau vacile lor (maxim 4 per casă). Laptele se obținea înainte. Păstorul mergea pe terenurile comune până la apus, când le aducea înapoi cu burțile pline. Vacile își găseau grajdurile, în spatele caselor țăranilor, erau mulse și stăteau acolo noaptea. Asta dura din 24 Aprilie (Sfântul Gheorghe în România) până în 6 Decembrie (Sfântul Nicolae) sau se termina mai repede în anii în care zăpada venea devreme.

Pășuni tradiționale

Acest sistem a funcționat până când numărul vacilor a scăzut în așa fel încât puținii țărani care mai aveau vaci nu puteau să își permită costul unui păstor pentru toată vara. În Alunișu asta s-a întâmplat în 2016.

În 2020, cele 15 vaci care au rămas sunt menținute pe terenurile comune de un simplu gard electric. Proprietarii își duc vacile dimineața și le aduc înapoi seara. Restul terenurilor comune sunt folosite de un fermier de oi la scară mică care locuiește într-un sat sus pe munte și își duce turma de oi la Alunișu în jur de 24 Aprilie.

Fermierul de oi stă cu turma lui până când începe iarna. Plătește 900 euro pentru chirie comunității pentru folosirea terenurilor comune. Jumătate din plată este donată bisericii (pentru a evita plata fiecărui proprietar de teren individual, separat) și jumătate este plătit în muncă pentru mentenanța pășunilor. În afară de îngrijirea oilor lui, mai are grijă și de oile și caprele țăranilor din Alunișu. Pentru această muncă primește 7.5 euro per animal per sezon (7 luni). Aduce 40 litri de lapte pentru fiecare animal muls. Restul laptelui rămâne pentru el.

Deci, de exemplu, dacă o familie are șase oi care stau toată vara cu el, este plătit (6 x 7.5 euro) 45 euro și familia primește (6 x 40 litri) 240 litri de lapte. Acest lapte este primit în cantități de 50-100 litri deodată și este folosit de familia pentru obținerea brânzei. Când păstorul livrează laptele și familia îi oferă mâncare pentru acea zi.

Această metodă de a da și a primi leagă vechile tradiții cu circumstanțele din prezent și păstrează întreaga comunitate funcțională. Fără acces la terenurile comune, țăranii locali nu ar putea să mai țină vaci, oi sau capre. Structura vieții lor și întregul stil de viață al comunității s-ar prăbuși.

Majoritatea laptelui oilor este folosit pentru a face brânză. Păstorul face brânză zilnic la stână și o vinde local. Laptele pe care sătenii îl primesc este folosit pentru consum propriu. Preotul local din sat se ocupă și cu brânza – cumpără laptele vacilor de la săteni și laptele oilor de la păstor și face și vinde propria brânză. A început să facă brânză când a realizat că nu mai veneau camioanele cu lapte în Alunișu.

Colectarea laptelui a încetat deoarece satul mic nu a mai avut fonduri pentru cooperativa de lapte (care acum e deținută de FrieslandCampina, o companie multinațională de lactate cu sediul în Olanda). Cu această schimbare, sătenii au văzut o parte importantă din venitul lor zilnic dispărând. Erau forțați să își vândă vacile dacă preotul nu ar fi intervenit și a cumpărat laptele. Deocamdată, există un echilibru fragil, dar funcțional între animale, teren și oameni.

Viitorul

Terenurile comune sunt sub presiune, dar nu doar în Alunișu. Consolidarea terenurilor, achiziția la scară largă a terenurilor de către companiile mari, declinul în numărul fermierilor țărani și distribuția inegală a subvențiilor de la Politica agricolă comună Europeană sunt câteva din motive.

Existența terenurilor comune e crucială pentru continuarea fermei de subzistență. Revenirea terenurilor drept comune poate ajuta la stabilirea fermierilor și pot exista noi jucători pentru a administra un număr mic de animale în timp ce păstrează accesul la suficient teren pentru pășuni. Acest model poate face o diferență majoră în viabilitatea mai multor ferme agroecologice de scară mică.

În afară de avantajele directe pe care terenurile comune le oferă fermierilor mici, comunitatea profită și ea printr-o îmbogățire naturală și culturală. Terenurile comune pentru păscut aduc

mai multe specii de plante și animale decât o fac locurile de păscut a fermelor industrializate și creșterea legăturilor sociale contribuie la o comunitate locală mai rezistentă.

Sfaturi:

- Regândirea și flexibilitatea conceptului bunurilor comune. Cooperative și asociații, oficiale și neoficiale, pot ajuta la administrarea terenurilor împreună. Mai mulți fermieri mici pot să muncească împreună, să împartă munca și să aplice pentru subvenții mai ușor.
- Cetățenii non-fermieri și cei noi în domeniu sunt mai interesați să se alăture proiectelor.
- Gândirea legată de 'conceptul de sat'. Proverbul African „E nevoie de un sat să crească un copil” poate fi tradus în: „E nevoie de un sat să avem o turmă”.
- Fiți cu ochii pe fondurile de dezvoltare europene.
- Fiți bine informat despre dinamica fermierilor din zona dvs. pentru a putea evita dezamăgirile neașteptate sau nu rata posibilități surprinzătoare.

Păștorii satului (credit foto Lars Veraart).
--

Brânza de oaie credit foto Lars Veraart

Sugestii legate de politici:

- Prețuiți și protejați terenurile comune rămase și recreați terenuri comune unde acestea s-au pierdut.
- Mai multe subvenții pentru fermierii mici din Politica agricolă comună a UE (CAP).
- Politică locală: transparență pentru fermierii tineri și nou-veniții. Politică națională ar trebui să susțină consultanții locali și lanțurile scurte de hrană ('de la fermă la furculiță').
- Micii fermieri agroecologici trebuie să fie recunoscuți drept contributorii esențiali ai unui nou model agricol sustenabil.

Imagine

Studiu de caz 2: Scoția – Acțiuni colective pentru accesarea terenului

Nou-veniții în ferme, de obicei, se confruntă cu cea mai mare provocare în găsirea unui teren sustenabil. Roz Corbett e un nou fermier care a fost inspirat de organizația din Franța - Terre de Liens, care ajută fermierii țărani și muncește cu Trustul Scoțian de terenuri agricole și o rețea de trusturi de terenuri agricole din Europa pentru a-i ajuta pe nou-veniții din ferme să acceseze și să administreze terenuri.

Trustul de terenuri agricole scoțiene AGM credit foto: Roz Corbett

În Europa, un număr mic dar semnificativ de oameni care intră în profesia de fermier provin din familii de non-fermieri³. În mod tradițional, fermierii noi sunt copiii fermierilor existenți care au preluat afacerea familiei, lucrează pământul deținut de părinții sau bunicii lor. Totuși, cercetările sugerează⁴ că un număr în creștere de nou-veniți aleg să fie fermieri ca un mod de viață și aduc cu ei o nouă abordare la administrarea terenurilor care combină cunoștințele moderne despre crizele de mediu și producția de hrană sustenabilă.

În particular, unii din nou-veniți își deschid ferme organice la scară mică, în care lanțul de aprovizionare e mai scurt – de la piața locală de fermieri de exemplu, nu de la un lanț important de supermarket.

Una dintre cele mai mari provocări pe care nou-veniții o au în Europa e găsirea – și accesarea – terenurilor agricole pe care să le lucreze. Alte probleme majore includ învățarea despre cum să stabilească și să administreze o fermă și apoi găsirea unei piețe în care să vândă produse.

Deci cum pot nou-veniții să muncească împreună pentru a crea oportunități de accesare și și administrare a terenurilor în mod colectiv?

În Europa, au fost stabilite inițiative pentru a ajuta nou-veniții în această profesie. În Franța, una din organizațiile de top e Terre de Liens (TdL), care a fost creată în 2003 cu scopul de a oferi suport practic fermierilor organici sau țăranilor la scară mică.

Terre de Liens ajută fermierii să acceseze terenuri achiziționând și apoi oferind în leasing teren fermierilor cu contracte pe termen lung pentru ca acestea să poată fi cultivate în mod ecologic. O abordare colectivă la administrarea terenurilor acestor ferme e factorul cheie. Fiecare dintre ferme operează individual, dar ca parte dintr-un plan mai mare de a livra servicii ecologice și pentru a cultiva hrană într-un mod ecologic.

³ European Access to Land network. *Europe's new farmers: Innovative ways to enter farming and access land* (2018). Poate fi accesat la: www.accesstoland.eu

⁴ Monllor i Rico, N. & Fuller, A. M. Newcomers to farming: towards a new rurality in Europe. *Documents d'Anàlisi Geogràfica* 62, 531–551 (2016).

Terenurile lor sunt administrate cu cooperarea și colaborarea autorităților locale și a cetățenilor locali prin evenimente precum ateliere și tururi de ferme, și prin furnizarea de produse proaspete piețelor și magazinelor locale.

Încă de la organizare, Terre de Liens a susținut aproximativ 200 de fermieri din 150 de ferme și a păstrat 3200 de hectare de teren arabil în Franța. Face o muncă vitală deoarece viitorul fermelor e o problemă de actualitate în Franța, unde, în fiecare an, 30.000 de fermieri se retrag și doar 13.000 de fermieri noi le ia locul⁵. Mai mult, 72% din fermierii noi care au ajutat Terre de Liens nu au venit din familii de fermieri- chiar dacă au un interes sporit pentru o carieră în domeniu.

Ațiunile colective creează rețele de trusturi de terenuri de-a lungul Europei

Roz Corbett este un fermier care a fost inspirat de către Terre de Liens în zilele timpurii din dezvoltarea Trustului Scoțian de Terenuri Arabile. "Mulți doresc să fie fermieri", spune Roz, care adaugă, "locuiesc în Glasgow, unde este o piață imensă pentru alimente locale și accesul la terenuri este foarte limitat, ceea ce îl face foarte scump. Cu acces la teren, aș putea avea o fermă frumoasă care ar putea angaja multă lume să pregătească noii fermieri, să ofere alimente sănătoase și să îngrijească mediul. Nu sunt interesat să dețin terenuri. Vreau doar să îl îngrijesc corespunzător."

Scoția are una din cele mai concentrate tipare de terenuri private din Europa, ceea ce îngreunează situația pentru nou-veniți. Orice teren care e scos la vânzare e scump și e vândut la fermele existente și nu e pus pe piața publică. E dificil și în ceea ce privește cazarea. Aranjamentele cu chiriile sunt foarte slab pregătite.

Trusturile de terenurile arabile sunt o soluție la ambele probleme, deoarece permit noilor fermieri să acceseze oricât teren au nevoie pe un contract de leasing încheiat pe termen lung.

Atelier de prezentare a semințelor – credit foto Clem Sandison

Deținerea de teren privat într-un trust suportă o administrare a habitatului la scară mare de-a lungul fermelor și facilitează lanțurile de aprovizionare colective. Deoarece proprietarii de terenuri știu că terenul lor va fi protejat pentru generațiile viitoare, asta le permite să se gândească pe termen lung și să planteze copaci și să restaureze terenurile și pădurile.

În 2016, membrii din Trustul scoțian de terenuri arabile cu alții din Cehia, Germania și Grecia au vizitat timp de o săptămână angajații și chiriașii din Terre de Liens pentru a împărtăși experiențe și pentru a învăța alte suporturi de care au nevoie afacerile.

Când Veronique Rioufol de la Terre de Liens a vizitat Scoția pentru un eveniment în parlament, s-a întâlnit cu Comisia scoțiană a terenurilor pentru a-i inspira să creeze un program pentru începutul fermelor și să discute despre reglementările pieței de terenuri.

⁵ https://www.accesstoland.eu/IMG/pdf/a2l_newentrants_handbook.pdf

Roz spune, "Acest acces european la rețelele cu terenuri vor crea o revoluție în deținerea terenurilor și administrarea lor, creând trusturi de terenuri în fiecare regiune!"

Terenurile arabile scoțiene

Sfaturi:

- Crearea de rețele este cel mai bun mod de a găsi susținerea de care aveți nevoie pentru a începe o fermă.
- Intrați într-o carieră în domeniu prin pregătire formală universitară prin cursuri progresive (învățarea practică).
- Identificarea și cultivarea de conexiuni cu comunitatea locală poate ajuta la obținerea de terenuri potrivite pentru un trust de terenuri arabile.
- Gândiți-vă despre cum "întregul poate fi mai mult decât suma părților".

Recomandări legate de politică:

- Guvernele naționale și UE ar trebui să susțină finanțarea trusturilor de terenuri prin dezvoltarea unui buget rural și pentru a obține o administrare mai sustenabilă a terenurilor.
- UE ar trebui să ofere fonduri și burse pentru fermierii nou-veniți.
- Suportul pentru burse ar trebui să reflecte schimbările în comunitățile de fermieri oferind susținere celor care nu sunt susținuți de burse tradiționale, inclusiv pentru fermierii mai vechi (de peste 40 ani) sau să susțină agricultura de nișă și modele inovatoare de administrare a terenurilor, modele agroecologice sau agro-forestiere.
- Scutiri la plata impozitelor ajută trusturile de terenuri să se stabilească pe piață.

Oi scoțiene

Studiu de caz 3: Italia – Acțiuni colective pentru Regenerarea Regională

Biocartierele din Italia reprezintă acțiuni colective care au loc la nivel regional, aducând împreună administrarea terenurilor, producția de hrană bio, comunitatea locală, istoria culturală și meșteșugurile tradiționale. Andrea Ferrante este unul din fondatorii mișcării de biocartiere în Italia. Ne explică cum cooperarea dintre autoritățile locale, fermieri, piețele de alimente și turismul suportă biodiversitatea, veniturile fermierilor locali, promovează istoricul cultural și identitatea locală și dorește să încurajeze tinerii să se ocupe de agricultura organică, la scară mică.

Biocartierele necesită colaborare între fermieri, localnici, tour operatori, autoritățile locale și alte institute istorice și organizații pentru a reînvia regiuni întregi la nivel economic, social și de mediu.

Italia are 30 de biocartiere: primul – Biodistrict del Cilento – a fost stabilit în 2004 (chiar dacă

nu a fost recunoscut oficial până în 2009), cel mai recent – Biodistrict Maremma Etrusca e Monti della Tolfa – a fost format anul acesta (2020). Biocartierele au fost formate în Italia și nu numai – Rețeaua internațională de regiuni eco, care a fost formată în 2014, include Portugalia, Franța, Austria, Elveția și Spania.

Biodistretto della Via Amerina e delle Forre e o asociație bazată pe abonamente, cuprinzând 13 municipalități din Province of Viterbo și asociația fermierilor crescători organici (la 50km de Roma), cu o populație de 70.000, e o colaborare cu peste 300 de ferme organice.

Obiectivul principal al asociației este de a promova dezvoltarea sustenabilă la nivel teritorial cu o abordare agro-ecologică, care include turismul sustenabil, utilizarea energiei regenerabile, măsuri de protecție a mediului, administrarea sustenabilă a deșeurilor și promovarea unei economii circulare.

Biodistretto mai are ca scop susținerea comunității locale de a trece la un model de producție cu 0 emisii. Acesta promovează utilizarea energiei regenerabile și e un actor cheie la nivel local pentru a crea condițiile pentru ca realizarea proiectului să fie una de succes prin implicarea autorităților publice, societății civile și a sectorului privat.

Azienda Lucciano credit foto Andrea Ferrante

Amerina credit foto Andrea Ferrante

Inovație sustenabilă

Locuiesc în Viterbo și am fost unul din fondatorii Biodistrict della Via Amerina e delle Forre în Viterbo, din centrul Italiei, în 2011.

Fac parte dintr-o cooperativă agri-socială și am o fermă organică de legume de 4 hectare în Toscana și o fermă de 7 hectare de cereale și păscut în Civita Castellana care produce legume organice pentru piețele locale din provincia Viterbo și Roma, care se află la 50km (30 mile) spre sud. Încă de când îmi amintesc, regiunea noastră – care are în jur de 70.000 locuitori trăiesc într-o rețea de sate vechi sau mici ferme – a avut o mișcare organică.

În biocartierul nostru, fermierii și producătorii produc și vând produse diverse precum: vin, ulei de măsline, brânzeturi precum mozzarella și brânză de oaie, produse din porc și șofran. Avem o afacere de agroturism și o școală internațională de agroecologie numită Schola Campesina.

Multe din produsele noastre din zonă sunt vândute piețelor principale din Roma sau piețelor mai mici. În timpul pandemiei de Coronavirus, obiceiurile oamenilor s-au schimbat. În loc să mănânce la restaurante și la casele prietenilor, toată lumea mănâncă acasă micul dejun, prânzul și cina. Familiile doresc să cumpere alimente de calitate așa că fermierii au pregătit scheme de vânzare directă spre familiile locale. Astfel de adaptare e un punct forte al fermierilor noștri la scară mică – nu suntem dependenți de o piață anume așa că ne putem adapta la diverse situații.

Micii fermieri și producători care locuiesc în Biodistrict della Via Amerina e delle Forre sunt inovatori. Îi numesc inovatori deoarece au adaptat metodele lor tradiționale cererii lumii moderne, dar au rămas concentrați pe sustenabilitate. Fermierii au principii puternice sociale și culturale și colaborează cu comunitatea. Parte din principiile din spatele acestei mișcări sunt legate de depășirea stadiului de a avea o singură fermă. Ca și cooperativă, am învățat că suntem mai eficienți muncind într-un grup de ferme care include întreaga societate. Avem nevoie de fermieri și oameni din alte profesii pentru a munci împreună spre un model sustenabil de producție și distribuție a hranei.

Fiind parte din biocartier poate ajuta să protejeze teritoriile de amenințări precum utilizarea terenurilor sau poluarea. De exemplu, sunt mai multe mine vechi în teritoriul nostru, pe care unele companii de deșuri doresc să le umple cu gunoi. Avem un număr ridicat de ferme organice în regiunea noastră și ne îngrijorăm că umplerea minelor cu gunoi poate duce la poluarea surselor de apă potabilă, ceea ce la rândul său poate dăuna biodiversității locale și terenurilor. În schimb, am prefera administrarea sustenabilă a deșeurilor și reciclarea fracțiilor diferite de deșuri – organic, plastic, aluminiu, sticlă și hârtie, de exemplu – și dorim să prevenim administrarea nesustenabilă a acestor mine.

O problemă bizară

Regiunea noastră e una din zonele principale de creștere a alunelor din Italia. Fermele de alune erau la o scară mică dar din 1970, au crescut tot mai mult. Una dintre cele mai mari provocări socio-economice și de mediu pe care o avem în biocartierul nostru provine din plantațiile intensive de alune. În 2012, am văzut apariția fermelor mari care cresc alune pentru compania multinațională Ferrero, care produce Nutella.

Unele ferme organice din biocartier sunt aproape să cultive recolte de alune și acei fermieri își fac griji că pesticidele folosite pentru a cultiva acele alune pot avea efecte devastatoare asupra insectelor și polenizatorilor cheie. Reducerea biodiversității poate avea un impact negativ asupra fermierilor locali care se bazează pe metode naturale de a ține insectele la distanță. Fermierii din biocartiarele noastre cooperează cu autoritățile locale pentru a se asigura că utilizarea pesticidelor e conformă cu reglementările UE. Muncind împreună ca un grup de fermieri suntem mai puternici și putem avea grijă de sănătatea mediului și a comunităților locale.

Implementarea unei abordări agroecologice va duce la o protecție mai bună a biodiversității locale și la reducerea efectului de seră.

Castel sant Elia - (credit foto Andrea Ferrante)

Păstrarea vechilor tradiții

Un alt rol important al biocartieleror e acela de a îmbunătăți educația în școli pentru a ajuta copiii să înțeleagă teritoriul și valoarea fermelor organice în cadrul sustenabilității. Cu 20 de ani în urmă, fermierii italieni de produse organice erau batjocoriți pentru modul lor diferit de

viață, dar acum reprezintă o parte centrală din societate.

Fermierii de produse organice sunt recunoscuți de comunitate și suntem mândri să încurajăm o nouă generație de fermieri în această profesie. Tinerii au curajul de a adopta o abordare agroecologică și de a îngriji mediul. Biodistrict della Via Amerina e delle Forre este un experiment social cooperativ și ajută nou-veniții să se stabilească oferindu-le sfaturi despre tehnici de cules și cum să găsească terenuri.

Găsirea de terenuri arabile se poate dovedi a fi dificilă deoarece fermierii organici la scară mică trebuie să concureze cu companiile mari, care investesc în ferme mari și asta duce la creșterea prețurilor terenurilor. Fermele de alune schimbă structura socială a comunităților locale asimilând un număr mare de ferme mici care erau comune cu 20 de ani în urmă.

Perspective viitoare

Biocartierul nostru e o organizație legală non-profit care include fermieri, institute culturale, olari artizanali și cercetători din Università della Tuscia din Viterbo. Planurile noastre de viitor vor continua munca noastră legată de politica hranei locale, luând în calcul patru mari aspecte:

1. Adoptarea practicilor sustenabile agroecologice care acoperă 50% din terenurile arabile totale. În prezent, 23% din terenurile arabile din biocartier (teritoriul are 13 municipalități) a fost convertit la practici organice sau agroecologice.
2. Producerea a zero deșeuri în toate satele.
3. Promovarea formelor de energie regenerabilă.
4. Încurajarea eco-turismului prin promovarea căii Via Amerina, stabilirea unei rețele locale de muzee și deschiderea unor mici hoteluri și restaurante.

Ca exemplu al muncii noastre, cooperativa noastră închiriază ferme de la fermieri pensionați care nu vor să își vândă terenul. Fermierul susține cooperativa cu cunoștința și înțelepciunea sa, ceea ce înseamnă că practicile lui vor continua prin generațiile viitoare – acesta este exact tipul de transfer de informații care e tipic în aceste biocartiere. Dorim să stabilim că orașele și satele rurale sunt locuri atractive pentru a locui în care rezidenții noștri se pot bucura de o viață de calitate și tinerii pot găsi locuri de muncă.

În următorii ani, cooperativa va începe să muncească un teren din Civita Castellana pe care o închiriem de la Biserică. Dorim să folosim terenul pentru activități educaționale și în cele din urmă ne dorim să cultivăm și să vindem anghinare. Varietatea locală de anghinare se numește carciofo di Orte – Orte e un sat de-a lungul râului Tevere, în nordul biocartierului. Anghinarele Carciofo di Orte de aici sunt o specialitate regională și sunt recunoscute în regiunea Lazio prin caracteristicile lor genetice. Ne dorim să aplicăm pentru statutul de indicație geografică, lucru ce ar spori valoarea recoltelor. Statutul IGva întărește rețeaua de fermieri localnici implicați în program pentru a învia această veche varietate care e o legătură importantă pentru istoricul cultural al comunității noastre.

Sperăm să inspirăm fermierii din Europa să creeze propriile lor colective muncind împreună

pentru a depăși statutul de individualism. Dinamica promovată de această muncă și de alte biocartiere din Italia e un exemplu de o nouă abordare de a se adresa sistemelor de hrană și nutriție într-un mod holistic și să arătăm că agroecologia e calea înainte de la o scară locală la una globală.

Sfaturi:

- Depășirea nivelului de producție de hrană pentru a include și alte sectoare, precum turismul sau meșteșugurile.
- Adoptarea unei abordări holistice și păstrarea optimismului legat de lucrul în echipă.
- Fiecare regiune are nevoie de o adoptare specială bazată pe mediile locale și pe diversitatea naturală și culturală.
- Crearea unei asociații de fermieri pentru ca fermierii să poată lucra împreună să negocieze cu municipalitățile.

Recomandări legate de politică:

- Guvernele naționale ar trebui să ofere suportul financiar atât asociațiilor de fermieri cât și municipalităților pentru inițiativele regional teritoriale în contextul unui plan național.
- Fondurile pentru dezvoltarea regiunii europene ar trebui să susțină conceptul de biocartier.
- Crearea de biocartiere ar trebui să fie parte din programele economice ecologice de revenire din cauza Covid-19 drept un mod de a promova creșterea economică sustenabilă.
- Conceptul de biocartier ar putea fi conectat cu transportul sustenabil precum investițiile în trenuri.
- Trusturile de terenuri ar trebui să fie incorporate în modelul de biocartier pentru a oferi acces la terenuri pentru nou-veniți în combinație cu legile pentru a limita achiziția terenurilor de către companiile din străinătate.

Azienda Lucciano

Imagine

Studiu de caz 4: Marea Britanie – Rețele de recuperare a naturii colaborări la nivel local și European pentru a restaura biodiversitatea

Marea Britanie face parte dintr-un plan major European de a crea coridoare de rețele de biodiversitate conectând inițiativele colaboratoare de administrare a terenurilor pentru a revitaliza natura de-a lungul peisajului. Sue Young, de la The Wildlife Trusts, o casă de caritate din Marea Britanie, explică cum o rețea națională naturală ar putea fi formată în Marea Britanie. Ines Cavill lucrează la același nivel cu fermierii și administratorii de terenuri de-a lungul Văii Char din Dorset, din Sudul Angliei, într-un proiect condus de comunitate numit Lifelines, care conectează zone sau terenuri individuale (indiferent de mărimea acestora) drept parte a acestui efort ambițios de administrare a terenurilor în Europa.

Criza biodiversității

Revitalizarea ecosistemelor la nivel local și peisagistic e esențială. Pierderea biodiversității globale este o criză și are loc într-un ritm nemaîntâlnit, Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services⁶ instituție inter-guvernamentală. Pierderea la scară largă de specii de animale, păsări, insecte și plante se întinde pe mai multe tipuri de habitat și acoperă medii terestre și acvatice; un raport de WWF⁶ din 2018 a descoperit că populația globală de animale sălbatice (pești, păsări, mamifere, amfibiene și reptile) a scăzut cu aproximativ 60% între 1970 și 2014. Pierderile au fost accelerate de activități umane precum defrișarea, poluarea și schimbările solului – unele dintre activitățile distructive au avut loc din cauza producției de agricultură și hrană⁷.

Un ecosistem sănătos e unul care suportă un număr mare de specii diferite de animale și plante. Această biodiversitate e importantă din mai multe motive, printre care sănătatea solului, stocarea dioxidului de carbon, polenul și plante pentru noi medicamente – să nu mai pomenim sănătatea și bunăstarea oamenilor. Protecția și restaurarea ecosistemelor sălbatice e un lucru urgent, dar complicat de includerea necesară a mai multor factori precum fermele și generarea de energie. Drept rezultat, organizații non-guvernamentale, fermieri și profesori explorează cele mai eficiente moduri de a utiliza terenurile pentru a ajuta la revitalizarea naturii.

Izvorul Char - credit foto Kit Vaughan

Strategia biodiversității a Comisiei Europene pentru 2030⁸ discută un plan vizionar pe termen lung pentru restaurarea biodiversității. Un aspect cheie din propunerea Comisiei Europene implică atenuarea legată de pierderea naturii – și evitarea dispariției unor specii – crescând rețeaua de zone protejate și dezvoltarea unui pPlan UE de revitalizare a naturii.

⁶ WWF. 2018. Living Planet Report - 2018: Aiming Higher. Grooten, M. and Almond, R.E.A.(Eds). WWF, Gland, Elveția.

⁷ Rands, M. R. W. et al. Biodiversity conservation: challenges beyond 2010. *Science* 329, 1298–1303 (2010). Doi: 10.1126/science.1189138

⁸ Comisia Europeană, Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030 Reducerea naturii în viața noastră EC: Bruxelles (2020).

Crearea zonelor de conservare precum parcurile naționale este unul din modurile (tradiționale) de a ajuta protejarea speciilor. Mai multe inițiative promovează conectarea conservării, precum conservarea de-a lungul granițelor și cele care încorporează beneficii economice devin tot mai importante⁹.

Politica Marii Britanii în schemele de dezvoltare a terenurilor

În Marea Britanie, există o schemă care inspiră acțiuni colective pentru a stabili rețele de restaurare a naturii drept parte a noilor sale scheme de administrare a terenurilor și un 'plan de 25 de ani'¹⁰ ambițios care se aliază cu planul pan-european de a încuraja revitalizarea naturii.

Există planuri în *Un viitor verde: Planul nostru pe 25 de ani pentru a îmbunătăți mediul*¹¹ de a reface pierderea neintenționată de natură pe terenuri, în ape dulci și medii maritime. În propunerea sa, guvernul Marii Britanii a avut strategii specifice care includ plantarea de 11 milioane de copaci și stabilirea unei rețele de revitalizare a naturii, acesta din urmă având scopul de a proteja și restaura fauna și de a oferi oportunități pentru a reintroduce specii pe care le-am pierdut din peisaj.

Practicile agricole sunt esențiale pentru a atinge această strategie. Schimbările în utilizarea terenurilor pentru ferme a fost un factor major în pierderea biodiversității. Subvențiile trebuie să susțină fermele agroecologice pentru a ajuta revitalizarea speciilor prin îmbunătățirea sănătății solului și încorporarea marginilor pentru faună pentru a încuraja florile sălbatice care sunt benefice pentru insecte, păsări și altă faună.

Mai mult, o rețea de revitalizare a naturii va ajuta Marea Britanie să atingă Obiectivul 15 ONU al Dezvoltării Sustenabile: Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării sustenabile a ecosistemelor terestre, administrarea sustenabilă a pădurilor, combaterea defrișărilor și încetarea și restaurarea degradării solului și încetarea pierderii biodiversității.

Pentru a atinge țelurile sale supreme, guvernul din Marea Britanie va crea 500.000 de hectare de habitat pentru faună pentru a conecta zone protejate existente de-a lungul a mai multor peisaje precum păduri, regiuni costale, tundră și stufăriș. Asta va duce la oferirea unui spațiu mai mare pentru a ne bucura de faună și a petrece timp în natură.

Crearea unei rețele pentru natură

Organizațiile precum Trusturile de Faună ajută guvernul Marii Britanii să își dezvolte planurile.

Sue Young explică, "Mai multe trusturi de faună lucrează pentru a dezvolta hărți de rețele de revitalizare a naturii pentru zonele lor. Dorim ca toate rețelele de revitalizare a naturii create

⁹ Rands, M. R. W. et al. Biodiversity conservation: challenges beyond 2010. *Science* 329, 1298–1303 (2010). Doi: 10.1126/science.1189138

¹⁰ Ministrul Mediului al Guvernului Regatului Unit, Alimentației și Afacerilor Rurale. Document de politică din 10 martie 2020: Nature and conservation covenants (părțile 6 și 7). Poate fi accesat la: <https://www.gov.uk/government/publications/environment-bill-2020/10-march-2020-nature-and-conservation-covenants-parts-6-and-7> [data accesării 16. iunie 2020].

¹¹ Guvernul Regatului Unit. *A Green Future: Our 25 Year Plan to Improve the Environment* (2018).

local să se alăture pentru a crea hartarețele de revitalizare a naturii. Soluția ideală ar fi ca rețelele de revitalizare a naturii să se întindă pe zone rurale și urbane și să conecteze habitate pentru faună, mai ales pentru speciile care se bazează pe mediul de tip fermă.

Impactul va fi mult mai mare pentru faună dacă fermierii vor lucra împreună. De exemplu, restaurarea unei zone mici de teren izolat, dar bogat în specii rezultă într-un beneficiu pentru biodiversitate. Totuși, selectând o zonă care oferă o conexiune funcțională, fie ea temporară pentru a avea beneficii mai mari decât o zonă izolată. Rețeaua de revitalizare a naturii oferă deci oportunitatea de a ghida aplicarea fondurilor publice înspre crearea de habitate sau posibilitatea îmbunătățirii rețelei. De exemplu, plățile ar trebui să dorească să creeze soluții sănătoase și puternice, populații abundente pentru polenizatorii de pretutindeni.“

Aducerea rețelei la nivel local

Rezidenții din Valea Char din Dorset au lucrat din greu la nivel de sat pentru a implementa strategia Marii Britanii de a restaura natura printr-o acțiune colectivă, cuprinzând fermieri locali, săteni și consiliul local. După ce s-a declarat urgență climatică, consiliul local a pornit un proiect la nivelul satului numit Lifelines, destinat să promoveze coridoarele faunei în Valea Char și zonele adiacente. Încurajează fermierii și proprietarii de terenuri să participe și să ia măsuri pentru a reduce pesticidele și ierbicidele folosite, să planteze arbuști sau copaci, să creeze habitate pentru faună și să existe câmpuri întregi cu semințe pentru păsări.

Ines Cavill, rezident local și proprietar de teren spune ”Mulți dintre tinerii din această comună s-au alăturat grevelor pentru climat, au luat trenul din sat către orașul Exeter, cerând ca adulții să ia măsuri pentru a stopa criza climatică pentru generația lor. Adulții au fost inspirați de pasiunea lor și au declarat urgență climatică în comună. Aceasta e o abordare condusă de acțiuni voluntare ale comunității, dar poate inspira și motiva oamenii. Pe măsură ce văd cum harta se înverzește, realizează că partea lor din lume poate fi o parte din ceva mult mai mare și frumos!”

Ne explică, ”Departamentul agricol din Marea Britanie va plăti fermieri pentru a restaura biodiversitatea plătitind subvenții pentru a încuraja fermierii să salveze mai multe habitate de-a lungul peisajului. Acest proiect e mai mult decât fermierii și încurajează o abordare comună între fermieri și localnici, care pot crea habitate în curțile lor.”

Proiectul este coordonat de o echipă mică de localnici care doresc să întărească sănătatea și rezistența faunei și a solului din zonă, încurajând crearea de coridoare în care nu se folosesc pesticide. Speră să poată implica cât mai mulți localnici – indiferent dacă au o curte mică, o mică grădină, o fermă sau un conac. Proiectul, în esență, este o hartă interactivă care arată zone verzi unde pesticidele chimice (insecticide, ierbicide și fungicide) nu sunt folosite. Localnicii care se pot alătura la administrarea propriului lor plot fără pesticide sunt invitați să se alăture schemei. Fermierii care nu sunt organici se pot alătura incluzând părți din terenul lor, precum marginile câmpului, sau păduri, în care nu se folosesc pesticide.

Proprietarii sunt invitați să se alăture proiectului administrând o zonă delimitată pentru a spori fauna evitând utilizarea pesticidelor și administrarea terenului într-un mod care ar permite faunei să utilizeze soarele, să fie umbră, nutrimente și apă unde acestea nu existau. Odată ce un proprietar este de acord și se oferă voluntar, atunci acest teren este adăugat pe hartă drept o zonă verde pe harta Lifelines.

Localnicii care fac parte din proiect sunt încurajați să petreacă timp la fermele locale și în păduri, să învețe metode tipice de conectare cu natura.

Harta de revitalizare a naturii din Valea Char - credit Lifeline Project

Un cadru legal național pentru a susține eforturile comunității

În ciuda unui suport public majoritar, stabilirea unei rețele de revitalizare a naturii în Marea Britanie nu va fi ușoară. Obiectivele din *A Green Future* sunt smulse din rădăcini și sunt bine venite de caritățile de mediu din Marea Britanie, printre care The Wildlife Trusts¹² și Wildlife and Countryside Link¹³ dar viziunea trebuie să devină legală.

The Wildlife and Countryside Link este o coaliție de 52 de organizații de mediu și faună din Anglia care au colaborat cu guvernul pentru a da idei în Legea Mediului. În raportul din 2019, *The 25 Year Environment Plan: One year on*,¹⁴ Wildlife and Countryside Link și-a făcut griji legate de fonduri, dacă acestea sunt suficiente, precum și legate de buclele legale care ar putea stopa protecția speciilor și a habitatelor.

Coaliția sugerează că pentru a avea succes în stabilirea unei rețele de revitalizare a naturii, guvernul Marii Britanii trebuie să muncească repede să construiască acțiuni locale, în timp ce stabilește o strategie clară în centrul rețelei. Roagă guvernul să creeze o lege prin Legea Mediului pentru a asigura că măsurile sunt implementate cât mai eficient posibil pentru generațiile viitoare.

Sfaturi:

- Un stat sau guvern ar trebui să fie pregătit să muncească și chiar să depășească granițele țării pentru a reuși țelul de a proteja natura.
- Strategiile pentru natură ar trebui să existe la nivel local superior și să implice o gamă largă de oameni – fiecare se poate implica.
- Stabilirea unei strategii care are țeluri clare spațiale și temporale.
- Învățarea din greșelile din trecut.

Recomandări legate de politică:

- Ținta de a revitaliza natura trebuie să respecte legea.
- Implementarea repercusiunilor pentru eșecul de a obține obiectivele măsurabile.

¹² <https://www.wildlifetrusts.org/nature-recovery-network>

¹³ <https://www.wcl.org.uk>

¹⁴ Wildlife and Countryside Link. *The 25 Year Environment Plan: One year on* (2019).

- Stabilirea infrastructurii pentru a colecta, administra și interpreta datele legate de mediu.

Localnicii din Valea Châr bucurându-se de păduri – credit foto Kit Vaughan

Studiu de caz 5: Ungaria – Împădurire susținută de comunitate

Pădurea maghiară

Laura Balázs este voluntar la fundația din Ungaria - 10 milioane de copaci. Aici, ne explică cum a început proiectul, partea cheie a comunității în plantarea copacilor și planurile fundației de a stabili păduri diverse din punct de vedere ecologic.

De unde numele de 10 milioane de copaci? Foarte simplu – Ungaria are aproximativ 10 milioane de locuitori și ne-am dorit ca fiecare cetățean să planteze cel puțin un copac. Țelul nostru este de a planta copaci într-un mod care ajută la păstrarea biodiversității și contribuie la protecția climatică. De asemenea, construim cea mai mare comunitate națională din Ungaria, conștientă din punct de vedere ecologic, non-politică, non-partizană non-profit, pentru a mobiliza toți concetățenii să stopeze schimbările climatice și alte probleme de mediu.

Structura organizațională

Stabilirea fundației noastre este neobișnuită deoarece nu era un proces planificat. Mișcarea – și comunitatea și fundația rezultată – a fost un răspuns spontan unei postări pe Facebook scris în iulie 2019 de Iván András Bojár, istoric de artă, jurnalist și editor.

În postarea sa, Bojár le-a cerut concetățenilor săi să îl ajute să planteze 10 milioane de copaci pentru a ajuta să stopeze schimbările climatice. În câteva zile, mii de oameni s-au alăturat inițiativei, care acum avea peste 35.000 de urmăritori pe Facebook. Fundația 10 milioane de copaci¹⁵ are în prezent 130 de grupuri locale și 25.000 de voluntari.

Cheia la 10 milioane de copaci este comunicarea constantă dintre voluntari. Fiecare grup local are o pagină de Facebook și administrează sarcini la nivel local. Au o reprezentanță care e în contact permanent cu echipa centrală organizațională.

Echipa centrală organizațională are un staff de administrare și – crucial – o comisie de experți care include pe Réka Aszalós, ecologist forestier la Academia maghiară de științe (MTA); Balázs Bozzay, tehnician forestier; și Balázs Zsolnai, expert în horticultură.

Reprezentanții de grup locali împărtășesc deseori practici și ponturi despre cum să contacteze guvernele locale și afacerile și cum se strâng fondurile. Un spațiu online comun este folosit pentru a stoca documentele importante – logo, imagini, tabele și liste de contacte – și este accesibilă tuturor reprezentanților. Aproximativ 70% sunt femei (majoritatea au vârsta cuprinsă între 30 și 40 de ani) și majoritatea urmăritorilor pe Facebook și membrii grupului local intră în această categorie.

Încă de la început, toată lumea a lucrat cu fundația ca voluntari fără remunerație. Încercăm să devenim o organizație profesională, deci se pare că e inevitabil că în viitor vom oferi plăți membrilor noștri din personal. Fondurile pentru proiect provin din afaceri locale, companii

---

¹⁵ <https://10milliofa.hu/>

mari și donații private.

Moduri de a întări comunitatea noastră

Puterea noastră constă în comunitatea noastră. Dorim să găsim moduri diferite de a implica voluntarii noștri și de a oferi educația la probleme importante de mediu.

Grupurile locale planifică evenimente de plantare a copacilor, care pot fi și experiențe de socializare "A fost prima dată când locuitorii satului nostru au lucrat în echipă și au discutat o problemă locală," a spus reprezentativul din Bogád, un sat din sudul Ungariei, după un sezon de plantare. Grupurile locale au conceput idei inovatoare pentru a dezvolta facilitățile locale: un grup din Budapesta a început un proiect de grădină-pădure comestibilă la un adăpost pentru oameni fără adăpost. Grupul din Nagykanizsa a plantat copaci în adăposturi canine și la Casa temporară pentru instituțiile familiei.

Considerăm că plantarea copacilor este un eveniment jovial de comunitate care ar trebui să fie sărbătorit. Anul trecut am introdus 'o zi din viață', la o săptămână după Ziua Sfinților. În 'o zi din viață', mii de oameni s-au adunat în grupuri mici din toată țara pentru a planta copaci și organiza picnicuri și alte evenimente comunitare. Locuitorii din satul Szilasbogony, care are o populație majoritară de rromi, a plantat atâția copaci câți locuitori existau în sat.

Pentru a sărbători Ziua Pământului pe 22 Aprilie – care anul acesta (2020) a marcat aniversarea cu numărul 50 al acestui eveniment global anual – am extins evenimentul de plantare a copacilor să dureze o săptămână. Pandemia SARS-CoV-2 înseamnă că nu am ținut adunări mari, în schimb am lansat propriul nostru canal de televiziune. Am invitat cercetători, muzicieni, jurnaliști și alte persoane publice pentru a duce unele discuții despre sănătatea planetei și viitorul nostru dorit. În timpul săptămânii pământului am ținut anunțuri în fiecare după amiază. Multă lume s-a simțit bine urmărind discuțiile online, așa că ne-am hotărât să continuăm programul. Acum, în fiecare marți, avem un program de grădinarit în care discutăm probleme legate de plantarea copacilor. Subiectele includ: cum să administrați sursele de apă, înverzirea Budapestei, și proiectul 'grădina comestibilă pentru vagabonzi'.

Voluntarii comunității 10 milioane copaci - credit foto Laura Balázs

17
SEP

Am colaborat cu alte organizații de plantat de copaci să discutăm moduri de a de întări puterea noastră și de a oferi resurse și muncă voluntară. De exemplu, dacă o organizație ar trebui să cumpere terenuri dar nu ar avea voluntari să facă plantarea, alte organizații ar interveni. Planurile au fost scrise primăvara pentru plantare cu ramuri Maghiare a organizațiilor internaționale printre care și Plant-for-the-Planet, o inițiativă de împădurire cu sediul în Germania și institutul Jane Goodall, o organizație bazată în S.U.A., dar au fost amânate din cauza pandemiei. Am început să dezvoltăm legături puternice cu Serviciile Forestiere Maghiare și cu Societatea de Grădinarit Maghiar.

Speciile potrivite la locul potrivit, la timpul potrivit, cu grija potrivită

Când planificăm plantarea copacilor în locuri publice, primul pas e să ne asigurăm că voluntarii

au suficiente informații despre posibilele locații. Ei verifică harta cu sistemele de utilități folosind hărți care arată conductele de gaz și apă. Apoi contactează autoritățile locale pentru a obține permisiunea de a planta copaci după care grădinarul orașului sau arhitectul e întrebat despre specii potrivite de copaci și cerințele de mărime – multe autorități cer ca copacii să aibă o anumită înălțime.

Înainte de plantarea copacilor în grădinile școlilor sau a instituțiilor sociale, grupurile locale contactează autoritățile competente pentru a obține permisiunea. Colaborează de asemenea, cu experți locali precum grădinari sau horticultori. Experții locali oferă ateliere gratuite pentru a-i învăța pe voluntarii noștri tehnici de plantare.

Copaci maghiari

Panoul nostru de trei experți a compus un ghid de 36 pagini pentru plantarea copacilor pentru a ajuta voluntarii din fiecare grup. Ghidul promovează speciile native de plantare precum Arțarul Norvegian (*Acer platanoides*), Fagul European (*Fagus sylvatica*), frasin înfloritor (*Fraxinus ornus*) sau stejarul sesil (*Quercus petraea*), pentru a spune câteva. Mai important este evitarea plantării speciilor invazive precum frasinul verde (*Fraxinus pennsylvanica*), copacul raiului (*Ailanthus altissima*), arborele de vulpe (*Paulownia tomentosa*), acacia falsă (*Robinia pseudoacacia*) sau box elder (*Acer negundo*).

Am subliniat îngrijirea copacilor. Arbuștii pot supraviețui dacă sunt îngrijiți cinci sau chiar zece ani – mai ales acum că avem condiții tot mai secetoase în fiecare primăvară. Grupurile de voluntari se asigură că micii copaci sunt udați pentru numărul corect de ani. Deseori, guvernele locale ajut cu îngrijirea.

Planuri pozitive pentru viitor

În ultimele 10 luni am plantat 34.960 copaci și 3.469 tufișuri – în total 38.429 plante – în grădini particulare, spații publice, școli și institute sociale.

Planul pe viitor e să ne concentrăm pe crearea unor păduri diverse din punct de vedere ecologic care să atragă specii și să promoveze biodiversitatea. Încercăm să găsim locuri potrivite în țară și ecologiștii noștri au întocmit un plan științific. Încercăm să creăm mai multe mori în jurul câmpurilor agricole și explorăm planuri pentru a colabora cu experți în agro-împădurire, chiar dacă există unele discuții în prezent. Ținta noastră e să creăm păduri comunitare cu o diversitate sporită de specii native.

Am avut un an grozav și avem multe idei noi și proiecte pentru viitor. Sperăm să creștem numărul grupurilor locale, să continuăm programele educaționale, să lucrăm împreună cu organizațiile locale și străine și – mai presus de orice – să plantăm mulți copaci.

Sfaturi:

- Să utilizeze platformele online și site-urile de socializare pentru a păstra legătura cu alți voluntari, să scrie informații și să spună altora despre munca lor.
- Să încurajeze comunitatea să se implice prin întâlniri locale, regionale și naționale, ateliere și evenimente.
- Să se asigure că toți copacii sunt plantați profesional folosind o specie corectă, în locația corectă, la timpul oportun din an și cu grija necesară.

Recomandări legate de politică:

- Căutați susținere de la guvernul local/autorități locale pentru a ajuta organizațiile care se ocupă cu plantarea copacilor, oferind terenuri, informații și surse de apă.

Brebenei în pădurea maghiară

Studiu de caz 6: Olanda – Administrarea terenurilor la scară de peisaj printr-o asociație de mici fermieri

Albert van der Ploeg și Wout van Vulpen din Asociația Frisian Nordică din Olanda explică cum fermierii individuali la scară mică pot colabora printr-o asociere pentru a crea contracte peisagistice cu guvernul folosind mecanismul ‘ușa din față-ușa din spate’ drept un mod de a economisi crearea de documente inutile și de a păstra independența micilor lor ferme.

La începutul anului 1990, ca urmare a grijilor tot mai mari legate de poluarea apei subterane și ploaia acidă, Haga a impus noi reglementări pentru ca fermierii să protejeze peisajul și să reducă emisiile de amoniac și azot. Acestea includ injectarea îngrășămintelor în sol în loc de a le răspândi în partea de sus.

Astfel de reglementări au reprezentat o amenințare pentru micii țărani fermieri. Noile metode nu doar creșteau costurile, dar, mai important, unii fermieri suspectau că utilajele grele necesare ar putea avea un impact negativ asupra condițiilor solului și calitatea apei subterane. În 1992 patru bărbați din nordul lui Friesland au colaborat pentru a lupta pentru ferma lor și modul lor de viață. Se numeau Fokke Benedictus, Pieter de Jong, Geale Atsma și Douwe Hoeksma.

Mesajul lor pentru Haga a fost că au vrut să aibă grijă de mediu, dar aveau nevoie de ajutor. Decât să fie amendați pentru neurmărirea noilor reglementări în detaliu, s-au gândit la o alternativă. Drept fermieri, au vrut să îngrijează terenurile, dar au realizat că pentru a convinge guvernul de dedicația lor față de mediu și de valoarea modurilor lor tradiționale, trebuiau să înțeleagă problemele de mediu mai bine. Au discutat cu acționari care se specializează în sol, apă, natură, mediu, biodiversitate și hrană pentru a putea prezenta o propunere viabilă, bine-documentată la The Hague. Când au discutat cu alți fermieri, s-au lovit de scepticismul lor, dar în următorii patru ani, bărbații urmau să convingă mai multe ferme, în 1996 erau 60 de membri, Asociația forestieră nordică Friesian a prezentat soluția lor guvernului. Deoarece aveau susținerea științifică de la universități și organizații ale naturii, demonstrând că tipul lor de cultivare dăunează mai puțin mediului decât agro-afacerile la scară mare, guvernul a fost dispus să ofere unele excepții.

Negociere colectivă

Chiar dacă asociațiile agricole au mai existat înainte, NFW era diferită. În trecut, fiecare fermier avea propriul său contract încheiat direct cu guvernul, dar ei au negociat în numele tuturor. NFW numește acordul mare regional încheiat cu guvernul drept contractul de tip ‘ușa din față’ și la ‘ușa din spate’ are multe contracte mici încheiate cu membrii săi.

Membrii plătesc 35 euro anual ca să fie parte din NFW și sunt de acord să livreze activitatea lor specifică, ceea ce poate fi, de exemplu, reducerea emisiilor la fermă sau încurajarea biodiversității la fermă. Fermierii aveau de câștigat, deoarece un fermier nu este un scriitor sau

contabil – există oameni în birou care pot face aceste lucruri pentru ei. Ca și asociație, NFW își asumă responsabilitatea că se asigură că toți membrii vor face ceea ce au declarat în contractul ușă din spate pentru că împreună sunt în poziția de a onora contractul ușă din față cu guvernul. Continuarea în acest fel dezvoltă încrederea, ceea ce e foarte important.

Pe măsură ce modelul alianței a crescut, alte asociații au fost formate de-a lungul Olandei. Când NFW a început, The Hague avea 18.000 contracte cu fermieri. Din 2016, mai au doar 40. În fiecare an există o consultare cu acționarii, partenerii din zonă și participanții pentru a evalua cum decurg lucrurile. NFW are, de asemenea, consultații în mod regulat cu guvernul pentru a justifica politica și abordarea lor și pentru a revizui realizările și pentru a discuta ce îmbunătățiri pot fi făcute în anul ce urmează.

Lucrând cu natura

Așa cum o fermă se dezvoltă mereu, așa și asociația e mereu în dezvoltare. Inițial, acordul NFW cu guvernul s-a concentrat pe peisaj, dar a fost extins pentru a include biodiversitatea și educația. Adoptând o abordare inovativă, de fiecare dată când NFW negociază cu guvernul, aceștia obțin soluții și nu probleme.

NFW își ascultă acționarii care înțeleg tendințele din agroecologie și probleme de mediu. Asociația a spus mereu că măsurarea e cunoaștere. Dacă creșterea nivelurilor de poluare sunt de vină pe fermele în care utilajele sau industria sunt cauza reală, atunci testele trebuie să dovedească că metodele fermierilor NFW nu agravează problema.

Testele au convins membri, dar și guvernul deoarece demonstrează că creșterea exponențială nu este viitorul. Unii membri cred că agricultura intensivă este cheia viitorului – știu că se pot câștiga bani din hrană, dar dacă produc natură și peisaje, cine plătește? Deci, dacă NFW vă poate arăta că produsul lor e îmbunătățit – și deci devine mai valoros – cultivând inclusiv cu natura, perspectiva lor se schimbă. Fermierii de lactate învață că păstrarea copacilor atrage mai multe păsări; păsările mănâncă insectele care dăunează ierbii; e o nevoie mai puțină de insecticide; bovinele ingeră mai puține chimicale; sănătatea animalelor lor se îmbunătățește.

Cel mai nou subiect al NFW este reprezentat de laboratoarele din câmp. Echipele fermelor testează producția inovatoare, pentru a vedea care metode sunt cele mai inclusive pentru natură. Încă din 2015, Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene oferă subvenții pentru o administrare a naturii și peisajului. Dacă NFW poate dovedi că unele metode de recoltat ajută guvernele și municipalitățile pentru a rezolva o parte din problema climatului, asociația poate primi bani pentru inovații suplimentare.

NFW planifică peste 150 de proiecte în următorii cinci ani. Cu cât asociația descoperă cum funcționează cu Universitatea Wageningen din Olanda și fermierii NFW din jurul agro-ecologiei, cu atât mai mult pot spera să influențeze politica din Olanda sau din toată Europa.

NFW a invitat un grup de copii din școala primară și i-au dus din clasă pe câmp. Împreună, au construit case mici din lemn și i-au învățat cum să păstreze peisajul în formă – despre insecte

și altă faună. Copiii știu ce e un computer dar nu au văzut niciodată o vacă! Odată ajunși acasă, pot povesti ce au văzut părinților lor și altor membri din familie și uite așa, s-au creat legături noi de-a lungul generațiilor.

Protejarea cunoștințelor tradiționale

Acum, în provincia Friesland, există 800 de membri NFW – nu doar fermieri, ci locuitori care susțin ceea ce fac. Membrii primesc informații regulate prin buletine informative și întâlniri în câmp. Nu au niciun venit din abonamente. În principiu, fermierii părăsesc NFW deoarece se pensionează sau fermele lor au crescut prea mult. Există un cost financiar pentru a ieși din grup, ceea ce încurajează dedicarea pe termen lung.

Scopul asociației continuă să fie cultivatul sănătos în cadrul comunității, în echilibru cu mediul înconjurător. Pe lângă asta, cele cinci valori de bază sunt: încrederea, transparența, comunicarea, lucrul cu inima și cunoștințele.

NFW are o istorie lungă de stabilirea încrederii în guvern și membrii acestora. Este un model de jos în sus – fermierii nu apreciază să li se dicteze tot de către guvern, dar asociațiile încurajează fermierii să renunțe la ambițiile personale de dragul regiunii lor. Ei pot colabora cu cercetători pentru a face sugestii din experiența lor în utilizarea fermelor lor cu cunoștințele acumulate de la strămoși – au oportunitatea de a arăta guvernului cum anume fac lucrurile mai bune.

Există un cuvânt în limba Friziană: *Mienskip*. Se poate traduce ca și ‘comunitate’, dar înseamnă de fapt uz comun, sau acțiune comună pentru a obține ceva – e responsabil pentru o acțiune împreună care se asigură că lucrurile vor avea succes. Această abordare a funcționat mereu pentru NFW, așa că vor continua să o folosească.

Sfaturi:

- Prezentarea soluțiilor guvernului și concluziile să fie subliniate de cercetători universitari și/sau non-profit.
- Asigurarea că abonamentele pentru fermieri sunt cât se poate de ieftine.
- Oferirea membrilor de ajutor în administrare, cum ar fi contabilitatea.
- Operarea în transparență și încurajarea comunității să acționeze prin tratative în direct și evenimente.

Recomandări legate de politică:

- În acest exemplu despre abordarea teritorială asupra administrării colective a terenurilor, fermierii la scară mică au creat un aranjament regional cu guvernul. Proiectul a fost – și continuă să fie – condus de fermieri și nu de autorități.
- Colaborarea unitară ca grup de fermieri cu un contract între fermieri și stat are beneficii pentru toate părțile. Fermierii beneficiază deoarece deciziile importante pot fi luate ca grup, statul beneficiază deoarece colectivul se asigură că toți fermierii respectă termenii din acord.

- Un exemplu de cum un model de jos în sus, condus de fermieri, a dus la o relație construită pe încredere între fermieri și stat.

Fermier NFW

Concluzii

Poveștile inspiraționale prezentate în această publicare, *Abordări Colective la Administrarea Terenurilor*, ilustrează cum metodele inovative pot oferi soluții eficiente și funcționale pentru restaurarea mediului, economiei și viitorului nostru. Punctul comun în toate studiile de caz este cooperarea.

Terenul este un ecosistem complicat de relații – cooperarea între toate părțile acestui ecosistem îl menține sănătos și abundent pentru toată lumea.

Atingerea cooperării adevărate pe un proiect – mai ales când acesta implică diverși acționari care pot avea idei diferite – poate fi un drum lung care necesită devotament. Munca împreună cu mulți oameni e o sarcină complicată, dar recompensele pentru eforturile investite pot avea succes și pot apropia comunitatea.

Poate părea dificil pentru un nou-venit să decidă unde și cum să înceapă proiectul ales. Dar după cum am văzut în studiile de caz, putem învăța unul de la celălalt și putem face astfel primii pași.

Chinezul Tao Te Ching spune că “O călătorie de 1000 de mile începe cu un pas” Indiferent cât de ambiguă este sarcina, cât de lungă este călătoria sau laborioasă este munca, este nevoie întotdeauna de un prim pas pentru a o începe. Dacă se ia o inițiativă, restul se va așeza pe locul potrivit și misiunea poate începe.

Puteți începe printr-o întâlnire cu alți fermieri, aducându-i împreună pentru a inspira să viziteze alte proiecte, după o primă zi de plantat copaci sau o nouă expoziție în târgul satului. Odată ce oamenii sunt inspirați, ideile vor apărea și fiecare poate contribui cu talentele sale.

Satul transilvănean a realizat că comunele sunt cruciale pentru continuarea cultivării de subzistență în regiune și chiar dacă comunele sunt sub presiuni precum achiziția la scară mare a terenurilor de către companiile mari, au adoptat tehnici tradiționale de administrare a pășunilor și păstrează vechile tradiții pentru a menține comunitatea vie prin utilizarea terenurilor comune.

În Italia, biocartierele au început când producătorii din regiune au colaborat să combată monocultura de alune. Dar a crescut într-o poziție de reziliență și în ciuda pandemiei de Coronavirus, producătorii și crescătorii locali italieni au crescut deoarece au fost într-o poziție în care s-au putut adapta și au inovat.

Rețelele de revitalizare a naturii din Marea Britanie fac parte dintr-un plan european la scară mare de a crea coridoare de biodiversitate încurajând fermierii să colaboreze. Asta se va întâmpla la nivelul întregii uniuni dacă cetățenii UE vor insista, dar până când nu vor existapolitici, oamenii lucrează cum pot. În Valea Char, localnicii au fost inspirați de climatul tânăr în sat și au declarat urgență climatică pentru consiliul local și au demarat proiectul Lifelines pentru a crea rețele de revitalizare a naturii în locurile unde locuiau și munceau.

Cetățenii din Ungaria au fost de asemenea îngrijorați de schimbările climatice și au vrut să facă ceva dificil. Proiectul Ungariei 10 milioane de copaci, care are ca scop plantarea unui copac per locuitor din țară, a sărbătorit prima sa aniversare la începutul verii 2020 și este pe cale să dezvolte păduri diverse din punct de vedere ecologic în țară cu ajutorul fermierilor, ecologiștilor și localnicilor care plantează arbuști.

Asociația Northern Frisian Woodlands din Olanda a început cu doar patru fermieri care au muncit împreună pentru a proteja modul lor de viață și a cultiva inclusiv *cu natura*. Asociația are acum 800 membri și colaborează cu cercetători agro-ecologici de la Universitatea Wageningen. Chiar și la scară mică agroecologică, fermierii muncesc împreună pentru a crea schimbări în peisaj la scară mare.

Fiecare dintre aceste inițiative a făcut pași pentru a începe drumul său spre restaurarea peisajelor.

Putem învăța de la ei să urmăm tiparele peisajului și să reușim să cooperăm pentru a-l administra împreună. Va fi nevoie să ascultăm și va trebui să recunoaștem când greșim și alții au dreptate sau când trebuie să facem un compromis. De asemenea, în multe cazuri, înseamnă începerea de la zero când lucrurile merg greșit. Dar recompensele muncii laolaltă pot depăși cu mult dificultățile și nu trebuie să ne fie teamă să încercăm.

Fotografie

Orice ai putea face, sau visezi că poți face, începe.

Îndrăzneala poartă în sine geniu, putere și magie! - Goethe